REVITALIFE 2026

Trzesiecko zaczyna się w zlewni

Od monitoringu do renaturyzacji dopływów i Nizicy

Tomasz Wajsowicz | Urząd Miasta Szczecinek

Fot.: archiwum UM Szczecinek, prezentacja RevitaLife 2024

JAK DZIAŁA ZLEWNIA

Jezioro jest połączone z otoczeniem

DOPŁYWY

60,8%

Nizica / Kanał Radacki

16,3%

Lipowy Potok

Dane referencyjne z badań 2020 r. — udziały w dopływie wody.

PUNKT WYJŚCIA

Od pierwszych pomiarów do projektów

2021

DIAGNOZA

Źródła zanieczyszczeń i monitoring dopływów

→

2022

DZIAŁANIA

Strefy ekotonowe i monitoring w terenie

→

2024

WERYFIKACJA

Zasilanie zewnętrzne i wewnętrzne jeziora

→

2026

PRZYGOTOWANIE

Dwa kierunki: dopływy i renaturyzacja Nizicy

To rozwinięcie kierunku, który Miasto wskazywało już w 2021 roku.

WNIOSKI Z MONITORINGU

Już wtedy wiedzieliśmy: problem jest w zlewni

DOPŁYWY I DESZCZÓWKA

Biogeny, zawiesina, materia organiczna

Presja ze zlewni przedostaje się do jeziora.

JEZIORO TRZESIECKO

Fosfor uwalniany z osadów dennych

Procesy wewnętrzne mogą opóźniać poprawę.

Wniosek 2021–2024: ograniczać przyczyny degradacji, nie tylko jej objawy.

Z ARCHIWUM MIASTA

Pierwsze interwencje przy ujściach i brzegach

Strefy buforowe przy dopływach

Ujście cieku do jeziora

Materiał naniesiony na brzeg

Zagospodarowanie brzegu

Doświadczenia terenowe → rozpoznanie potrzeb → projekty kolejnych działań

OBSERWACJE SEZONU 2026

Sezon 2026 — korzystny sygnał, ale nie rozstrzygnięcie

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

W 2026 r. nie było potrzeby ich uruchamiania.

Według obserwacji Miasta — bez zabiegów interwencyjnych.

OBSERWOWANE ZAKWITY

Punktowe i incydentalne.

Jeden sezon nie dowodzi trwałej stabilizacji ekosystemu.

Kierunek: mniej presji z zewnątrz → więcej naturalnej stabilizacji.

DOŚWIADCZENIA MIASTA

Strefy ekotonowe — od pomysłu do realizacji

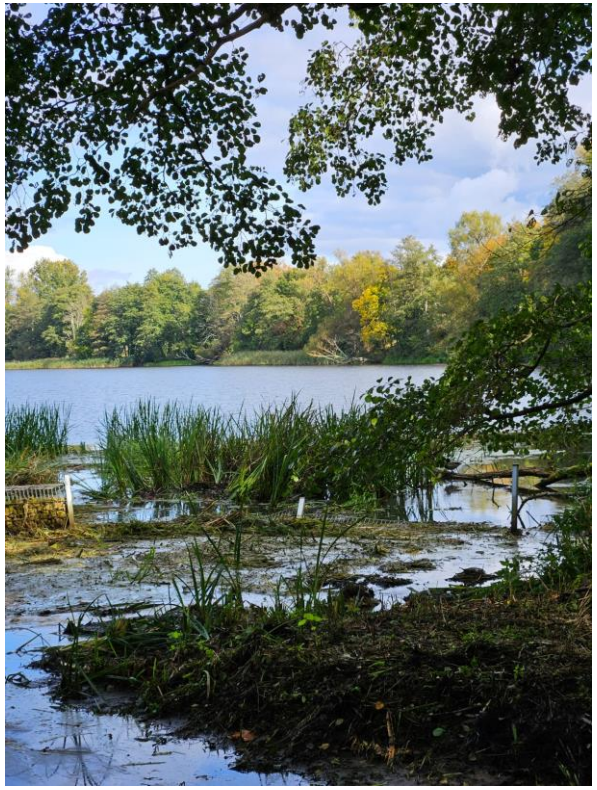

Pierwsze strefy ekotonowe — sprawdzone w praktyce

Zatrzymywanie części zawiesin i nanosów • potrzeba regularnej konserwacji

Zatrzymany materiał — i przeciążone instalacje

Widoczna akumulacja nanosów → potrzeba odbudowy, konserwacji i spowolnienia spływu

NAJBLIŻSZE ZAMIERZENIA

Zatrzymać wodę i zanieczyszczenia przed jeziorem

01

Kanalizacja deszczowa

Model deszczówki i dobór ok. 28 zestawów podczyszczających.

02

Dopływy Trzesiecka

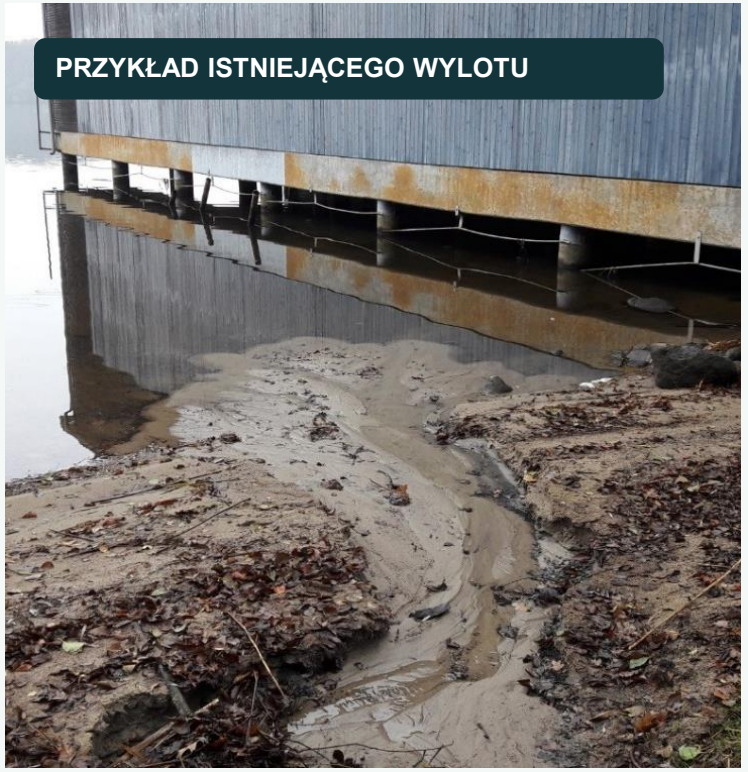
Odtwarzanie stref buforowych, rozwiązania osadcze i roślinne.

03

Przestrzeń miejska

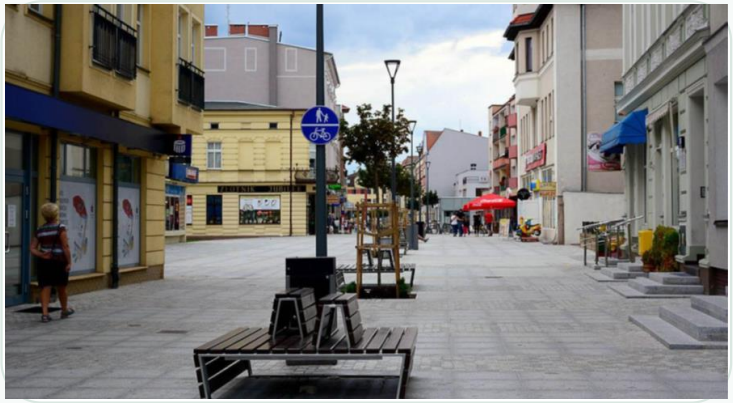
Ogrody deszczowe: czasowe zatrzymanie i infiltracja opadu.

STATUS: PRZYGOTOWYWANE PRZEDSIĘWZIĘCIE

Ogrody deszczowe — spowolnić odpływ z miasta

Przykłady poglądowe: infiltracja, retencja i zieleń w przestrzeni zurbanizowanej

DWA OBSZARY DZIAŁAŃ

Dwa efekty — jeden połączony system wodny

PRZED JEZIOREM

Dopływy i deszczówka

- Mniejszy ładunek zanieczyszczeń
- Strefy buforowe i podczyszczanie
- Ogrody deszczowe i retencja

W SYSTEMIE NIZICY

Powyżej jeziora, w mieście i dalej

- Retencja w górnej zlewni
- Drożność ekologiczna i siedliska
- Bezpieczeństwo przepływu w mieście

Nizica — powyżej Trzesiecka i w centrum miasta

Co przewiduje PFU?

- Powyżej jeziora: spowolnienie odpływu i retencja
- Odpływ z Trzesiecka: ciągłość migracyjna
- W centrum: naturalizacja dna i brzegów
- Warunek: geodezja, model i decyzje administracyjne

Źródło: temat.net

KONCEPCJA RENATURYZACJI

Od kanału technicznego do bardziej naturalnej rzeki

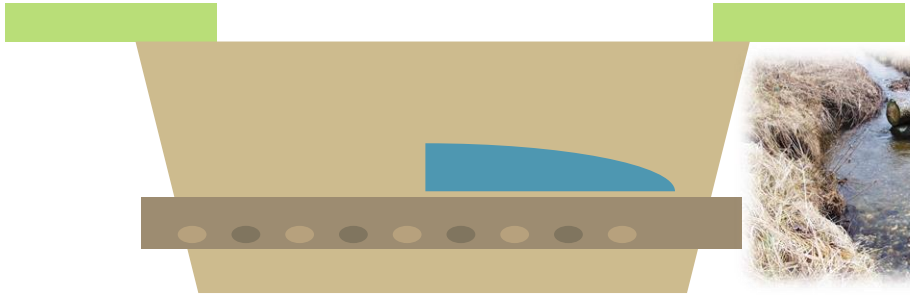
OBECNY PROBLEM

Pionowe umocnienia • jednorodne dno

PROPONOWANY KIERUNEK

Żwir, kamień, zróżnicowane mikrosiedliska

Renaturyzacja: zróżnicowanie siedlisk przy zachowaniu bezpieczeństwa przepływu.

WERYFIKACJA EFEKTÓW

Efekt trzeba zmierzyć — przed i po działaniach

PRZED

Jakość wody + przepływ = ładunek zanieczyszczeń

W TRAKCIE

Kontrola sedymentacji, siedlisk i pracy urządzeń

PO

Porównanie wyników i przeglądy po intensywnych opadach

CO DALEJ?

Dwa projekty FEnIKS. Jeden system wodny.

01 / DOPŁYWY I DESZCZÓWKA

Rewitalizacja przestrzeni publicznych pod kątem zmian klimatu, odtworzenie i rozbudowa stref buforowych przy jeziorze Trzesiecko oraz efektywne zarządzanie wodami opadowymi w Mieście Szczecinek

02 / RENATURYZACJA NIZICY

Renaturyzacja rzek i jezior na obszarze Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty, zadanie Renaturyzacja Nizicy w granicach miasta Szczecinek wraz ze zwiększeniem retencji i poprawą odporności na skutki zmian klimatu

Dokumentacja → uzgodnienia i decyzje → finansowanie → realizacja i monitoring

Chcemy ograniczać przyczyny, aby rzadziej leczyć skutki.

Status: przedsięwzięcia w przygotowaniu / procedowaniu; realizacja zależy od decyzji i finansowania.

MATERIAŁY

A T. Wajsowicz, „Stały monitoring wód jako punkt wyjścia dla koncepcji dalszej rewitalizacji jeziora Trzesiecko”, Urząd Miasta Szczecinek, 2021.

B T. Wajsowicz, „Monitorowanie ekosystemu jako konieczny element procesu rewitalizacji jezior”, Urząd Miasta Szczecinek, 2022.

C T. Wajsowicz, „Monitorowanie ekosystemu Trzesiecka — pierwsze wyniki i spostrzeżenia”, RevitaLife 2024, Urząd Miasta Szczecinek.

D WODEKO, „Program funkcjonalno-użytkowy — Renaturyzacja Nizicy w granicach miasta Szczecinek…”, wersja 12, Szczecinek 2026; mapy rys. 2.7.10–2.7.11, podkład Geoportal GUGiK.

E Miasto Szczecinek, dokumentacja koncepcyjna/KIP przedsięwzięcia dotyczącego wód opadowych, stref buforowych i jeziora Trzesiecko, 2026.